1841. **No. 6.**

DRENTSCHE COURANT.

DINGSDAG, den 19 JANUARIJ.

'S GRAVENHAGE, den 16 Januarij.

Naar men verneemt, is dezer dagen het advies van den Raad van State ingewonnen, ten aanzien van eene voordragt van wet tot daarstelling van provinciale geregtshoven voor Noord-Holland en Limburg, te Amsterdam en te Maastricht; tot de vernietiging der criminele regtbank, en tot instandbrenging van twee arrondissements-regtbanken in het Hertogdom Limburg, namelijk eene te Maastricht en eene te Roermonde. Men verwacht, dat dit ontwerp bij de hervatting van de werkzaamheden der Kamers, in Maart aanstaande, aan dezelve zal worden aangeboden.

— Bij koninklijk besluit van den 12 Januarij j.l. zijn de Staatsraad-Commissaris, belast met het opperste burgerlijk gezag in Limburg, en de Staatsraden, Commissarissen, belast met het voorloopige bestuur der weder in bezit genomen landstreken in Limburg, van die Commissiën eervol ontheven, onder dankbetuiging voor de door hen, in de uitvoering derzelve, bewezen goede diensten; en is verder de Staatsraad jkh. *Gericke van Herwijnen* benoemd tot Gouverneur van Limburg.

— Te Zutphen zal eene inrigting voor krankzinnigen worden daargesteld. De behandeling der lijders zal aan eenen geneeskundigen worden toevertrouwd, die van wege het Provinciale Bestuur van Gelderland zal worden benoemd.

— De Minister van Financiën heeft, als maatregel van bezuiniging, bepaalt, dat voorloopig van de invordering der meerdere opcenten op de belastingen over 1841, door de Ontvangers, onder persoonlijke verantwoordelijkheid der Inspecteurs en Controleurs, geene belooning aan den Lande zal in rekening gebragt worden.

— Mr. *W. H. Vijfhuis*, lid der 2de Kamer en der Arrond. Regtb. te Deventer, is den 13den overleden.

PARIJS, den 14 Januarij.

Eene eergisteren ontvangen telegrafische depêche meldt, dat de vrede tusschen Frankrijk en Buenos-Ayres gesloten is. Deze gebeurtenis is gewigtig. Zij schenkt ons de vrije beschikking over onze in die wateren liggende zeemagtelijke strijdkragten. Zij doet in die verre verwijderde gewesten de magt onzer wapenen gevoelen en verzekert bescherming aan de belangen van onzen handel, door aan onze vlag dien eerbied te doen toekomen, welke zij allerwege, maar vooral moet hebben in landen, alwaar nog het regt der volken niet genoeg wordt geëerbiedigd. Deze werkzame behartigende zorg voor de eer van den Franschen naam is het edelste antwoord, hetwelk de Regering geven kan aan dezulken, die, met opzigt tot ons aanzien buitenlands en de belangen van onzen handel, haar van onverschilligheid beschuldigen.

— Gisteren heeft de heer *Thiers* het lang verwachte rapport, nopens de bevestiging van Parijs, in de Kamer der Gedeputeerden voorgedragen. Uit hetzelve blijkt, dat de Commissie, gelijk gemeld is, het met de bewindslieden omtrent de voornaamste punten eens is geworden. De Commissie draagt derhalve voor, om Parijs met een onafgebroken wal te omringen, verdedigd door afzonderlijke, daar buiten gelegene forten; om den aanleg dezer werken gelijktijdig te beginnen; om den binnen den wal gelegene gemeenten geenszins onder de stedelijke belastingen van Parijs te begrijpen; om geene vaste bepaling te maken omtrent de punten, op welke de forten behooren te worden aangelegd, maar het bewind in elk geval te verbinden, om geen fort nader bij de hoofdstad te plaatsen, dan Vincennes.

FRANKFORT, den 8 Januarij.

Men verzekert, dat de Oostenrijksche Staats-kanselarij het Fransche kabinet opgeëischt heeft om: »*Frankrijk uit den hagchelijken toestand der afzondering te rukken, en zoo doende aan het Fransche ministerie zelf eene meer vaste stelling te geven,*" en dat men niet twijfelt, dat aan deze uitnoodiging bereidwillig zal worden gehoor gegeven.

— Een per estafette te Weenen uit Konstantinopel ontvangen handelsbrief van den 27 December (dus vier dagen later dan de laatst aangekomen post) bevat de bevestiging der aanneming van *Mehemed-Ali's* onderwerping door den Grooten Heer, benevens het berigt dat een ambtenaar der Porte den last heeft bekomen om naar Alexandrie te vertrekken, ten einde

deze aanneming aan *Mehemed-Ali* kenbaar te maken en hem tevens te berigten, dat Admiraal *Walker-Bey* gemagtigd is geworden de Ottomanische vloot in ontvangst te nemen. De beide lasthebbenden zouden in den avond van 27 December naar Alexandrie op reis gaan.

— In het Zwitsersch kanton Aargau is de nieuwe constitutie met eene vrij groote meerderheid aangenomen. In dat van Solothurn hebben woelingen plaats gehad, ten gevolge waarvan verscheiden burgers, waaronder zeer aanzienlijke, gearresteerd zijn.

BRUSSEL, den 15 Januarij.

De Kamer heeft heden de beraadslagingen over de artikels van het budget van buitenlandsche zaken aangevangen. De meeste leden gingen al verder en verder in hunne denkbeelden van bezuinigingen, en de geringste uitgaven worden tot kleingeestigheid toe, door de Kamer aan de Ministers betwist. Gisteren heeft men op de tractementen der ambtenaren, bedragende 121,800 frs., bijna met geweld 3,350 frs. afgetrokken. Heden wilde men, op voorstel der centrale sectie, het traktement des Ministers (20,000 frs.) met 1750 frs. verminderen. De Kamer toonde zich daarin zelfs zoo hardnekkig, dat de Minister, om zijne jaarwedde niet te zien beknibbelen, genoodzaakt was te verklaren dat, terwijl zijn voorganger ongehuwd, hij huisvader was en zich mitsdien tot grootere uitgaven genoodzaakt zag. Deze incidenten geven overigens een zeer duidelijk denkbeeld van de gezindheid der Kamer, omtrent het matige gebruik van 's lands penningen.

ASSEN, den 14 Januarij.

Bij het Hof stond den 7 ll. te regt *P. J. de Jonge*, Koffijhuishouder en zaakwaarnemer te Groningen, beschuldigd van twee voorname ambtenaren aldaar, door een berigt in de *Gron. Courant* te hebben gelasterd; hij had te dier zake reeds teregt gestaan voor de regtbank te Groningen, voor het Gron. Hof, voor de Regtbank te Appingadam, andermaal voor het Gron. Hof, was bij dit laatste veroordeeld, en had zich tegen die veroordeeling in cassatie voorzien, met het gevolg, dat het arrest van het Gron. Hof wegens den vorm werd gecasseerd, en de zaak naar het Hof van Drenthe verwezen werd. De uitspraak op den 14den bepaald zijnde, is toen door het Hof de beschuldigde van alle regtsvervolging ontslagen, om dat de personen in het betigte berigt niet bepaald waren aangeduid, en dus het kenmerk van laster ontbreekt. Sedert twee en een half jaar was deze zaak aanhangig.

— In Steenwijk zijn de kinderpokken thans algemeen heerschende, zoodat er op eene bevolking van ruim 3000 zielen van drie- tot vierhonderd personen aan deze vreesselijke ziekte lijden. Gelukkig zijn er tot heden weinige personen aan dezelve bezweken.

In den *Drentschen Volksalmanak* volgt nu de afdeeling *Drentsche Verhalen*. Eer wij daartoe overgaan, kunnen wij ons niet weerhouden een wensch te uiten.

Op *twee* wijzen kan men voor de geschiedenis werkzaam zijn: *of* door de *bijzonderheden*, feiten en datum's, opte sporen, *of* door de bijzonderheden te vereenigen, en eene *voorstelling van het geheel* te geven. Het eerste moet voorafgaan, zal het laatste kunnen plaats hebben; maar is ook alleen dán van belang, zoo het tot het laatste leidt. Bijzonderheden van vorige tijden leveren eene onderhoudende lectuur op; het is een eigenaardig vermaak, een blik in de huishouding van verleden eeuwen te slaan en den voorzaat in al zijn handel en wandel als te bespieden. Maar voor dengene, dien het om kennis der geschiedenis en niet slechts om vermakelijke lectuur te doen is, is het bovenal gewigtig, tot eene voorstelling van het geheel te komen. Tot nog toe zijn in den Almanak slechts bijzonderheden opgehelderd. Ik wenschte dat, in den volgenden jaargang, de een of ander beoefenaar der Drentsche Historie een in groote, maar duidelijke en bepaalde omtrekken geschetst beeld leverde van de *Staatsgesteldheid van Drenthe in de verschillende tijden*, zoowel van het inwendig bestuur, vooral van de bevoegdheid der onderscheidene magten, als van de betrekking tot andere gewesten (b. v. Utrecht, Overijssel), tot de Staten-Generaal en de Generaliteit.

Bovendien wenschte ik, dat onderzocht werde, welke *belastingen* de ingezetenen der Landschap voormaals opbragten, hetzij voor de behoeften der Landschap, hetzij voor haar quota in de algemeene Staatslasten; en hoeveel bezittingen de Landschap voorheen had, hoe groote opkomsten zij daaruit trok, en hoe die bezittingen, tot *Nationaal* eigendom verklaard geworden zijnde, voor haar verloren gingen. Ook ware het van belang, het Publiek bekend te maken met de geschiedenis van het *Stads-Kanaal*, van de *Dedemsvaart* en van de scheepvaart aan de *Zwarte Sluis*: menige waarschuwing zou dit opleveren tegen traagheid, zoowel als tegen het aannemen van schoonschijnende aanbiedingen, waardoor men van andere provincien, die andere belangen hebben, afhankelijk wordt. Men zou daarbij tevens kunnen opsporen, wat er zij van het plan, dat door den Landdrost *Hofstede* onder *Lodewijk* zou gedreven zijn, »om den hoek van Overijssel, tusschen Vriesland en Drenthe ingesloten, *Zwartsluis*, de eenige afvaart van de laatste provincie naar zee, en dien omtrek, met Drenthe te vereenigen" (zie Alm. bl. 27). Zeer nuttig zou het zijn, zoo alle bronnen, waaruit voor de geschiedenis van Drenthe geput kan worden, opgegeven en beoordeeld werden: — zoo zou de eerstbeginnende, als het ware, in de werkplaats der geschiedvorsching ingeleid en met de werktuigen bekend gemaakt worden. Eene schets van hetgeen alhier in de *patriottische twisten* voorgevallen is, zou de Drenthen vertoonen, zoo als zij, hunne koelbloedigheid en onverschilligheid afleggende, hartstogtelijk ijverden en elkander bestreden om politieke gevoelens: waarlijk een zeldzaam schouwspel!

In de afdeeling *Drentsche Verhalen* treedt *Georg van Lalaing*, Heer van Ville, later ook Graaf van Rennenberg, ten tooneele. Een zeer geschikt persoon, om belangstelling te wekken. Hij is uit een tijdperk vol beweging, vol gevaar, avonturen, onzekere kansen, wisselend geluk en ongeluk. Als *Stadhouder van Vriesland*, *Groningen*, *Drenthe*, *Twenthe* en *Lingen*, later door het beleg van Steenwijk en de inname van Koeverden, behoort hij tot de geschiedenis van Drenthe. Hij was een man van een edel, ridderlijk karakter. »Hij was in de Grieksche en andere talen ervaren, alsmede in de vrije konsten; van een zoeten en aangenamen omgang, vijand van overdaad en dronkenschap; hij was milddadig, hield tafel en deed gastvrijheid boven zijn

vermogen; was geen man om de onderhoorigen zijner landvoogdij te schatten of te scheren," wordt er van hem berigt. Sommigen legden hem te laste, »in 't geheim vrij wat vrouwachtig te zijn en met vele stukken der Roomsche Religie te spotten." Hoewel hij nog geen 31 jaar oud zijnde stierf, had hij zich eerst als voorstander der Unie, later als tegenstander, geducht gemaakt. Hij stierf vol berouw over zijn afval; hetzij om de snoodheid van denzelve, hetzij, zoo als *Wagenaar* liever gelooft, om den kwaden uitslag van zijn bedrijf; waarschijnlijk om beide.

Hier wordt verhaald, hoe hij eerst tegen Spanje streed, en later om verschillende redenen, vooral om de wille van *Maria van Brimeu, Gravinne van Meghen*, aan welke hij reeds lang verloofd was, overging tot de Spanjaarden en Groningen op hunne zijde overbragt. Het meeste, wat hier verhaald wordt omtrent de beide hoofdpersonen, komt met de geschiedenis overeen. Verdicht is, hetgeen aan het slot gezegd wordt, dat *Maria* in een klooster ging: daar zij weduwe geworden zijnde, eenen ander huwde. Wij zijn juist geene voorstanders van »*de historie in den Roman*," maar merken dit op, dewijl, in den aanhef des verhaals, zuivere geschiedkundige waarheid schijnt belooft te worden.

Bij dit verhaal is een allerliefst plaatje gevoegd, voorstellende *Rennenberg's* verloofde *Maria van Brimeu*; het is haar aantezien, waarom zij daar staat aan het einde der breede eiken laan, tegen den zarken slothekpaal nevens den grooten weg geleund: dat geen nieuwsgierigheid haar doet uitzien, maar een smachtend, reikhalzend verlangen, dat hare ziel, afgetrokken van hetgeen haar omgeeft, niet lettende op de rijzende maan achter haar noch op de ondergaande zon, verzonken is en verloren in de gedachte des wederziens. De gezwollen, opgesmukte stijl van dit verhaal (die bovenaan bl. 157 verward raakt in de veelheid van woorden) valt minder in onzen smaak; maar over de smaken mag men niet twisten. En een plaatje zoo vol uitdrukking, eene tronie zoo goedig en toch zoo edel, zoo zacht en toch zoo hartstogtelijk, dat oog, waaruit het minziek harte spreekt: het is genoeg, om nog veel meer gebreken over het hoofd te doen zien.

In het stukje *Iets over het drinken*, wordt bewezen, dat onze voorvaders wijn dronken, evenzeer als wij. Dit leidt tot de vraag, of onze eeuw beter zij dan de vorige. Het geschil blijft onbeslist: aan elk der verschillende gevoelens wordt eenig gelijk gegeven (*het scheel wordt middeld*, zegt men in Drenthe), en de beslissing aan de nakomelingschap overgelaten. Het wijndrinken, dat hier bij het beslissen van dat verschil het eerst in aanmerking komt, kan niet voor een ongunstig teeken des tijds gehouden, en tegen de lofredenaars van den vooruitgang onzer eeuw geldend gemaakt worden. Immers, »de wijn", zegt onze schrijver, zoo stellig als alleen een *kenner* spreken kan, »verheugt het hart, verheldert den blik, verruimt de zinnen, en scherpt het denkvermogen; hij windt de zenuwen op, brengt een zeker enthusiasme te weeg, dat vleugelen geeft aan de woorden. Men is meer gevat; men overziet met een enkelen blik het veld der staatsbelangen, en vat alles in een enkel punt zamen; men doorziet met één *coup d'œil* het fijngesponnen verraad, de vertakkingen der vijandelijke *intrigues*, het geheimzinnige raderwerk van vreemde staatkunde," bl. 205. Waarlijk, dat zoo zijnde, is het gezegde van den luimigen Engelschman, bl. 202, eene lofspraak op ons: »de Hollanders schijnen te denken, dat de Voorzienigheid het water alleen bestemd heeft, om er mede te schrobben, te wasschen, of om er op te varen, maar niet om het te drinken." — Bij alle overeenkomst tusschen *voorheen* en *thans*, bestaat echter dit verschil, dat in onze landschap voorheen meest *zoete witte wijn* gedronken werd, zeer zelden *roode Bordeaux-wijn*. Waarschijnlijk is deze voorkeur der »wijze Vaderen" voor witten wijn, daaraan toeteschrijven, dat zij aan de *podagra* geen voet wilden geven in de landschap.

WATERSTAAT EN PUBLIEKE WERKEN.

PROVINCIE DRENTHE.

AANBESTEDING.

Op dingsdag den tweeden Februarij des jaars 1841, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere approbatie, door den Gouverneur der provincie Drenthe, of bij deszelfs absentie, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en der publieke werken in voornoemde provincie, aan het Lokaal van het Gouvernement te Assen, worden aanbesteed:

1°. Het maken eener aardebaan en daarmede in betrekking staande bruggen, duikers, enz., van een gedeelte des wegs, tusschen de stad Assen en het dorp Rolde;

2°. Het maken van een rijweg van Brikpuin en verbrijzelde Keijen, in de aardebaan voornoemd.

Deze aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod; terwijl de werken of gezamenlijk of elk afzonderlijk zullen worden geveild en gegund.

De bestekken, op welke de bovengemelde aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen, te rekenen van den 22 Januarij e.k., boven en behalve aan het Lokaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Gouvernement der provincie Drenthe te Assen, ter lezing liggen te Assen in de logementen bij *Somer*, *Donker*, *Erkelens* en *Hofste*, te Smilde in de Veenhoop, te Dieverbrug bij de wed. *ten Wolde*, te Meppel in het Heeren Logement en in het Provinciale tolhuis aan de Veenebrug, te Hoogeveen bij *Meijer*, te Koevorden in de Koppel Paarden, te Rolde in het Gemeente-huis, te Vries bij *Koops*, te Groningen in den Doelen, en te Zwolle bij *Schuijer* buiten de Kamperpoort. Zullende vijf dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en der Publieke Werken *A. Kommers Pz.* te Assen, en bij den Provincialen Inspecteur der wegen en waterlossingen *H. Homan* te Rolde.

De Gouverneur der provincie Drenthe,

VAN HARENCARSPEL ECKHARDT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der stad *ASSEN* noodigen bij deze den ingezetenen, welke honden houden, uit, om die, naar aanleiding van art. 2 van het Reglement voor de belasting op de honden, goedgekeurd bij Z. M. besluit van den 12 Sept. 1826 n°. 48, aan den policie-bediende dezer stad optegeven, als tot de opschrijving van dezelve in den loop dezer maand bij de ingezetenen zullende rondgaan, met aanmaning, om de opgave naar waarheid

te doen, dewijl het verzwijgen van elken hond, bij het aangehaalde Reglement bedreigd is met eene boete van drie gulden, onverminderd de voor denzelven verschuldigde belasting.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
H. J. OOSTING.

*** Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen zoon *C. A. Viëtor*, geliefde echtgenoot van
Assen, den 18 Jan: 1841. H. S. GRATAMA.

*** De provinciale Commissie van Geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Drenthe verwittigt, mits deze, de Heel-, Vroedmeesters- en Apothekers-leerlingen in dit gewest, ingevolge art. 15 en 17 van Zr. Ms. besluit van den 31 Mei 1818, dat zij, in zoo verre zij, in hunne bovengemelde kwaliteit, nog niet als leerlingen in de daarvoor bestemde registers mogten ingeschreven zijn, zich binnen den tijd van eene maand, te rekenen van heden af, zullen moeten aangeven bij den ondergeteekende, opdat zulks plaats hebbe en hun het vereischte diploma zal kunnen worden uitgereikt.

Hoogeveen, den 11 Januarij 1841.
Namens de Commissie voornoemd,
G. H. AMSHOFF. President,

*** TOT BEVORDERING EN UITBREIDING VAN DEN LANDBOUW.

Als een gevolg der advertentie, onder het opschrift: *Nadere bekendmaking*, geplaatst in de *Haarlemsche Courant* van Donderdag den negentienden November 1840 n°. 138, en in navolging van andere arrondissementen en provinciën, wordt door deze advertentie, ook in de provincie ***DRENTHE***, alle LANDBOUWERS en ONTGINNERS, van, voor den landbouw geschikte, woest liggende gronden, de gelegenheid aangeboden, eigenaars te kunnen worden van de zoo belangrijke, nuttige als voordeelige UITVINDING, waardoor met groote voordeelen, in reeds bebouwde als nog ontgind wordende gronden, veldvruchten of granen verbouwd of geteeld kunnen worden, en waarvan de kosten, der tot dat einde gebruikt of aangewend wordende middelen, in plaats van de gewone bemestingen, niet meer dan ***TIEN TOT VIJFTIEN GULDENS PER BUNDER*** bedragen; en daar deze algemeene aanbieding (zoo als nader blijken zal) zoowel in het belang van den tegenwoordigen als opvolgenden Burgemeester, en van ieder landbouwer en ontginner in zijne gemeente te beschouwen is, wordt door deze advertentie ieder Burgemeester van zijne gemeente, welke tot deze provincie behoort, en in deze algemeene aanbieding, en in navolging van anderen, mede belang stelt, en tot dat einde met den ondergeteekende als *Hoofdcorrespondent* voor deze provincie in correspondentie wenscht te treden, bij deze uitgenoodigd, zich door eenen *gefrankeerden brief* te adresseren aan mij mr. *L. J. Huber*, in *de Wijk* bij Meppel.

N.B. Om de correspondentie zooveel mogelijk te bekorten, en de zaken vóór de *voorjaars-uitzaaijingen* te bespoedigen, gelieve ieder Burgemeester, in zijne ingezonden wordende missive, *in massa* op te geven het getal bunders, welke door de landbouwers in zijne gemeente, zoo door *vóór-* als *najaars-uitzaaijing* bezaaid of bebouwd worden; alsmede van het getal bunders, in zijne gemeente nog woest liggende en voor den landbouw geschikt zijnde gronden, benevens de prijzen van verkoop per bunder van dezelven, welke aan de gemeente of particulieren behooren.

*** *Binnen kort* zullen, op eene nader te bepalene dag, publiek, voor eerst worden verkocht eenige VASTE GOEDEREN, gelegen te, bij en onder Assen, behoorende aan de Erven wijlen den heer Staatsraad, oud-Gouverneur mr. *P. Hofstede*, en wijlen mevrouw deszelfs vooroverledene Echtgenoote.

Assen, den 18 Januarij 1841.
A. HOMAN, *Notaris.*

*** *T. J. van Tricht*, Boekhandelaar te Assen, geeft uit: HET NOORDEN VAN ONS VADERLAND, of *vlugtige Schetsen* en *aangename Herinneringen* van een *Reistogtje* over *Utrecht*, door *Friesland*, *Groningen*, *Drenthe* en *Overijssel*, door Mevr. de wed. *A. B. van Meerten*, met eene plaat. Prijs *f*2.90. De Uitgever vleit zich, dat dit Reistogtje, vooral voor Leesgezelschappen geschikt, met geene mindere goedkeuring zal ontvangen worden, dan de vroegere werken der beroemde Schrijfster ten deel viel.

VOOR DE NATIONALE MILITIE.

R. Dijkama, hout- en steenkooper, wonende aan het Zuiderdiep te Groningen, maakt aan het geëerde publiek bekend, dat hij blijft cöntinueeren in het leveren van PLAATSVERVANGERS en NOMMERVERWISSELAARS; welke genegen mogten zijn te willen abonneren, voor vrij- of vast-loting kan een ieder bij hem worden vrijwaard, waartoe de kas in gereedheid is; de inlichting daarvan kan men des daags ten zijnen huize bekomen, en des martkdaags bij den Kastelein *J. Eekhoff* aan het Groote Markt, van 10 tot 1 uur. — Voorts gelieven diegenen welke voornemens zijn met mij te willen contracteren voor de loting bij den heer Burgemeester hunner Gemeente te informeren hoe de loting min of meer staat.

Groningen den 11 Januarij 1841.
R. DIJKAMA.

AMSTERDAM, den 16 Januarij.

Werk. Sch. $2\frac{1}{2}$ pct. . . .	$50\frac{5}{16}$	Kansbiljetten. . .	22 a $22\frac{1}{8}$
Dito 5 pct. . . .	$97\frac{11}{16}$ a $97\frac{3}{4}$	Handelm. . .	$161\frac{1}{4}$ a 162

Te ASSEN, *bij* VAN GORCUM *en* COMP, *Provinciale Drukkers.*